

รายงานการรับคณะเจ้าหน้าที่ประสานงานยาเสพติดต่างประเทศ ประจำประเทศไทย
ณ โครงการร้อยใจรักษ์ ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่
วันที่ 20 มกราคม 2563

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้จัดโครงการการประชุมและศึกษาดูงานสำหรับเจ้าหน้าที่ประสานงานยาเสพติดต่างประเทศ ประจำประเทศไทย ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือตอนบน - คณะทำหนังสือขอศึกษาดูงานมาโดยเรียงถึงประธานกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ลงวันที่ 3 มกราคม 2563 (คณะนี้ม.ล.ดิศปนัดดาंनाเรียน 908 เพื่อขอพระราชทานพระอนุญาตให้คณะเข้าศึกษาดูงานในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์เป็นกรณีพิเศษ) - คณะมาเป็นครั้งแรก
วัตถุประสงค์	- ทราบข้อมูลและเข้าใจการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเสนอทางเลือกในการประกอบอาชีพ การสร้างภูมิคุ้มกันในชุมชน และมาตรการการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่ที่เคยเป็นพื้นที่อิทธิพลของนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ - นำไปปรับใช้ในการทำงานด้านการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป
ระดับ	- ระดับความสำคัญคณะ 5 คณะ (หน่วยงานภาคีทำงานร่วมกันอยู่ในปัจจุบัน) - ระดับเนื้อหา 3 คณะ (ทำงานร่วมกัน และเรียนรู้หลักการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เพื่อให้ทำงานได้สอดคล้องประสานกันได้มากขึ้น) - คณะรวม 8 คณะ
องค์ประกอบ	- ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวม 27 คน - เจ้าหน้าที่ประสานงานยาเสพติดต่างประเทศ ประจำประเทศไทย จากประเทศ ออสเตรเลีย ออสเตรีย เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ และไต้หวัน รวม 28 คน
เจ้าหน้าที่รับ	- ผู้บรรยายหลัก คุณสลักจิต มั่นธรรมรักษา

คณะ	- ผู้ร่วมรับคณะ : คุณณรงค์ อภิชัย - ผู้บรรยายกลุ่มย่อย 1.) คุณสนิท อินทะชัย 2.) คุณกิตติ เฟื่องวุฒิวราญ 3.) คุณภูษพรทิพย์ หวังช่อกุล - ผู้ประสานงานของมูลนิธิฯ คุณจรรยา เดชพัฒนกิจ - ผู้สนับสนุนการรับคณะ คุณณัฐชา โลหะเย็นงสุข
แหล่ง สนับสนุน งบประมาณ	คณะออกค่าใช้จ่ายเองบางส่วนรหัสคณะ 912-063-009 และมูลนิธิฯ สนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนด้วยรหัสงาน 916-263-101 โครงการจัดหลักสูตรศึกษาดูงานเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการพัฒนาตามตาราแม่ฟ้าหลวง
ประเด็นสำคัญ	ประเด็นถาม-ตอบ การศึกษาดูงานพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่ ถาม : โครงการนี้เริ่มต้นเมื่อใด - โครงการเริ่มต้นเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2560 ถาม : น้ำในอ่างเก็บน้ำนี้มาจากไหน - น้ำมาจากลำห้วย มีท่อน้ำต่อจากฝายเข้ามาที่บ่อ ถาม : สามารถหาซื้ออุปกรณ์สร้างอ่างเก็บน้ำและระบบส่งน้ำได้จากที่ไหน - ตามร้านขายอุปกรณ์เกี่ยวกับระบบน้ำทั่วไป ถาม : ถ้าสามารถทำครบวงจรตามรูปแบบของเกษตรผสมผสาน ต้องใช้พื้นที่อย่างน้อยเท่าไร - เป้าหมายของการทำเกษตรผสมผสาน คือ การลดค่าใช้จ่าย ดังนั้นชาวบ้านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามขนาดพื้นที่ที่ตนเองมีได้เลย ไม่ได้มีกำหนดขั้นต่ำของขนาดพื้นที่ไว้ มีพื้นที่แค่ 1 ไร่ก็สามารถทำได้แล้ว ถาม : ชาวบ้านได้รายได้มากขึ้นหรือไม่ - ผลผลิตสามารถสร้างรายได้ประมาณ 100,000 บาทต่อปีต่อแปลงสาธิตขนาด 1 ไร่ ถาม : ใครเป็นเจ้าของที่ดินตรงแปลงสาธิต 75 ไร่ - โครงการเช่าพื้นที่จากชาวบ้าน

	ถาม : การที่โครงการเข้ามาในพื้นที่ได้สร้างประโยชน์อะไรให้กับชาวบ้านบ้าง - มีชาวบ้านได้มาร่วมงานกับเรา มาเรียนรู้กับเรา และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของตนเอง ถาม : นำวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์มาจากไหน - เราจะเน้นให้ใช้วัตถุดิบที่หาได้ในพื้นที่มาผลิตอาหารสัตว์ ไม่แนะนำให้ชาวบ้านซื้อหัวเชื้อสำเร็จรูปมาผลิตอาหาร ถาม : พื้นที่โครงการครอบคลุมทั้งหมดกี่หมู่บ้าน - 24 หมู่บ้าน 1,100 ครัวเรือน 4,700 คน ถาม : ในจำนวนชาวบ้าน 4,700 คน มีคนรับวิธีการทำเกษตรแบบนี้ไปใช้หรือยัง - มีชาวบ้านที่หัวไว ใจสู้ส่วนหนึ่งรับไปทำ แต่ชาวบ้านบางคนก็ยังคงใช้วิธีการทำการเกษตรแบบเดิมอยู่ ถาม : ผลผลิตที่ได้ชาวบ้านนำไปขายได้ที่ไหน - ตลาดโครงการร้อยใจรักษ์ ประเด็นถาม-ตอบ ช่วงระหว่างการบรรยายเกี่ยวกับโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งบรรยายโดย คุณสลักจิต มั่นธรรมรักษา ถาม : ทำไมจึงเลือกทำโครงการที่นี่ - แม้ว่านายเหล่าดำ แสนลี ผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ของพื้นที่ซึ่งเคยอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้จะถูกจับไปแล้ว ก็ยังมีผู้ค้ายาทั้งรายใหญ่และรายย่อยอยู่ในพื้นที่อีกมาก เราเริ่มโครงการที่นี่เพราะเชื่อว่าที่พวกเขาต้องค้ายาเป็นเพราะขาดโอกาส โครงการเข้ามาทำให้เขาสามารถสร้างรายได้จากอาชีพที่สุจริตได้และเพียงพอต่อการดำรงชีวิต ไม่จำเป็นต้องกลับไปทำอาชีพผิดกฎหมายอีกต่อไป ถาม : ตอนนี้มีสินค้าอะไรที่เป็นตัวแทนของโครงการร้อยใจรักษ์หรือไม่ - ตอนนี้ยังไม่มีสินค้าที่เป็นตัวแทนของโครงการเหมือนกับที่ดอยตุง มีเพียงการเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตร โดยเน้นการขายตลาดในประเทศก่อน ถาม : ทำไมพื้นที่ดอยตุงจึงปลูกฝิ่น
--	---

	- เพราะ ความจนและการขาดโอกาส ถาม : ปัญหาอุปสรรคของโครงการนี้ (ร้อยใจรักษ์) คืออะไร - การทำให้ชาวบ้านรับฟังเรา เราต้องเข้าไปให้พวกเขาเห็นหน้า มีท่าทางที่นอบน้อม สุภาพ ทำให้ชาวบ้านเชื่อใจ สร้างความเชื่อมั่นว่าพวกเราจะเริ่มต้นไปด้วยกัน ถาม : มีวิธีการวัดความสำเร็จของโครงการอย่างไร - ตัวชี้วัด คือ ชาวบ้านมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต สามารถสร้างรายได้โดยไม่ต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการค้าขาย พื้นที่โครงการนี้ไม่เหมือนพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากพื้นที่อื่นเริ่มต้นจากไม่มีเงิน แต่พื้นที่นี้เริ่มต้นจากการมีรายได้มากมายมหาศาล จึงต้องทำให้ชาวบ้านมั่นใจว่าอาชีพทางเลือกจะสร้างรายได้เพียงพอ ประเด็นถาม-ตอบ ช่วงพูดคุยกับชาวบ้าน อาสาทำดี อสพ. และหน่วยงานราชการที่ทำงานร่วมกับโครงการร้อยใจรักษ์ วิทยากรที่ร่วมพูดคุยกับคณะ 1. นายสิทธิศักดิ์ อภิกุลชัยสุทธิ์ นายอำเภอแม่สาย 2. ร.ท.จุมพต เป็กทอง หัวหน้าศูนย์ประสานงานการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่บ้านห้วยส้าน 3. นายสมบูรณ์ วงศ์ขานทดเดช อาสาทำดีรุ่นที่ 1 4. นายกิตติพงษ์ ทาแฮ ตัวแทน อสพ.(ปัจจุบันเป็น จนท.ดูแลแปลงผัก) 5. นางรัชนี เมืองมูล ชาวบ้านบ้านห้วยส้าน 6. นางวิภา แสนจันทร์ ชาวบ้านบ้านห้วยส้าน 7. นายชนกฤต ตามิ รองประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ถาม : ก่อนโครงการเข้ามา สถานการณ์ที่นี่เป็นอย่างไรบ้าง - (คุณรัชนี) ปกครองโดยผู้มีอิทธิพล หมู่บ้านค้ายาเสพติดและจ่ายส่วยให้กับหน่วยงานราชการ ถึงแม้ว่าจะถูกลูกค้าชักทอด ก็สามารถจ่ายเงินซื้อคดีทิ้งได้ ไม่ต้องติดคุก ในอดีตข้าราชการรับเงินจากผู้ค้ายา พวกเราจึงไม่กลัวที่จะทำธุรกิจนี้ต่อ และเพราะได้เงินมาง่ายจึงไม่มีใครอยากเปลี่ยนไปทำอาชีพสุจริต ถึงแม้ชนเผ่าลีซุจะถูกรังเกียจจากชนเผ่าอื่นๆ พวกเราก็ไม่สนใจ เพราะเงินทำให้เรามี
--	---

	อำนาจ จะทำอะไรก็ได้ ถาม : คนที่มีอิทธิพลเก่า เคยทำอะไรให้เราารู้สึกว่าตัดสินใจผิดที่ออกจากวงการค้ายาเสพติดหรือไม่ - (คุณรัชณี) ไม่มี เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับคนในชุมชนก็กลัว ในช่วงแรกที่โครงการเข้ามาชาวบ้านไม่กล้าเข้าร่วมโครงการและรู้สึกต่อต้าน เพราะกลัวโครงการเข้ามาหาข้อมูลแล้วมาจับกุม เราไม่รู้ว่โครงการเข้ามาเพื่อจุดประสงค์อะไรกันแน่ ช่วงเริ่มต้นไม่มีการจับกุมผู้ค้าคนใดเลย ทำให้จำนวนผู้ค้าในพื้นที่เยอะกว่าเดิม แต่หลังจากนั้นเดือนที่ 11 คุณชายก็ได้ให้หน่วยงานราชการเข้ามาจับกุม และมีการยึดทรัพย์ด้วย ทำให้เราเข้าใจแล้วว่าช่วงแรกที่สถานการณ์หนึ่งไม่มีการจับกุมนั้นคือการล่อล่อออกจากถ้ำและเป็นการให้โอกาส หลังจากนั้นทุกคนก็เริ่มกลัวจะถูกจับและเริ่มคิดว่ามันถึงจุดที่พวกเราต้องเปลี่ยนแปลง เลยมาเข้าร่วมกับโครงการ ถาม : ทรัพย์สินที่ถูกราชการยึดไปจากพ่อค้ายาเสพติด ได้นำกลับมาคืนให้ชาวบ้านหรือนำไปทำอะไรต่อ - (คุณรัชณี) ในคดีของนายเหล้าดำและลูก ยังไม่จบกระบวนการทางกฎหมาย ทรัพย์สินที่ถูกยึดไปยังคงอยู่กับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ถาม : รู้สึกอย่างไรบ้างที่สามารถส่งออกมาได้ และเกษตรกรรายอื่นๆ มองเราอย่างไรบ้าง - (คุณธนภุต) ปีแรกที่เริ่มรวมกลุ่ม ต้องคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐาน ถ้ายังขายเป็นรายบุคคลก็มักจะถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง การรวมกลุ่มกันทำให้มีอำนาจในการต่อรองราคา - กลุ่มเราขายผลผลิตให้กับตลาดที่มีโควตาส่งออกนอกประเทศ เราใส่ปุ๋ยดี มีการคัดเกรด โครงการร้อยใจรักษ์ช่วยหาตลาดมาให้ เช่น CP Tesco Lotus ดอยคำ โดยกลุ่มจะต้องมีความพร้อม มีกองทุนดูแลสมาชิก เราเน้นใช้เทคนิคภูมิปัญญาชาวบ้านผสมผสาน ทำให้ได้ผลผลิตดีขึ้น นอกจากนี้เรายังพาเกษตรกรในกลุ่มไปศึกษาดูงานเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงอื่นๆ เพื่อหาความรู้ ถาม : คุณสมบูรณ์สามารถเลิกยาเสพติดได้อย่างไร - (คุณสมบูรณ์) เคยเข้าบำบัดกับหลายที่ พอออกจากโครงการก็ไม่ได้มีการติดตาม
--	---

	ผลต่อ และยาเสพติดก็ยังคงหาได้ง่ายในพื้นที่ แต่โครงการอาสาทำดีช่วยเหลือตั้งแต่ต้นและหลังจบโครงการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและชีวิตความเป็นอยู่หลังจากนั้น รวมถึงหน่วยงานปราบปรามยาเสพติดและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ถาม : ชีวิตช่วงที่ค้ายาเสพติดเป็นอย่างไรบ้าง เริ่มต้นค้ายาได้อย่างไร และสามารถเลิกค้าได้อย่างไร - (คุณวิภา) การค้ายาเสพติดทำให้รวยเร็ว ชาวบ้านไม่มีอาชีพ ไม่มีการศึกษา ทำงานทำลำบาก พอเข้าวงการนี้แล้วก็ออกยาก ไม่เคยคิดว่าจะมีวันนี้ได้ สมัยก่อนเคยค้าขายแต่ก็หาเงินได้ยาก ไม่เหมือนค้ายาเสพติด พอสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เสด็จเข้ามาพื้นที่ พระองค์ตรัสกับพวกเราว่า “ขอบใจที่มาวันนี้ ดีกว่าไปเจอคนที่ศาล” ทำให้เราได้คิดว่า ถึงว่าเวลาแล้วที่เราจะต้องหยุด ที่เราค้ายา ก็เชื่อว่าสบายใจ ตอนกลางคืนก็นอนไม่หลับ กลัวหน่วยงานเข้ามาจับกุม พอเลิกค้าก็นอนหลับสบายขึ้น สบายใจ ถึงแม้รายได้จะน้อยลง แต่ก็ไม่ต้องอยู่กับความกลัว เงินที่ได้มาเป็นเงินสุจริต ทำให้เรารู้สึกดีกับตนเองมากขึ้น ถาม : บทบาทของทหารในโครงการร้อยใจรักคืออะไร - (ร.ท.จุมพต) ทหารเข้าไปช่วยสนับสนุนงานของโครงการร้อยใจรักทุกอย่าง ในช่วง 10 เดือนแรก เช่น สร้างฝาย แต่หลังจากนั้นทหารก็ทำหน้าที่ปราบปรามผู้ค้ายาเสพติด ทั้งคดีของผู้ค้ารายย่อยและรายใหญ่ รวมกว่า 200 คดี จำนวนผู้ค้าลดลงไปเยอะมาก เหลือเพียงประมาณ 10% เท่านั้น ถาม : บทบาทของอสพ.ในโครงการร้อยใจรักคืออะไร - (คุณกิตติพงษ์) อสพ.มีหน้าที่เชื่อมต่อกิจกรรมหรืองานของโครงการกับชาวบ้าน เช่น ถ้าโครงการอยากจะสนับสนุนพันธุ์พืชให้กับชาวบ้าน เราก็เอาข้อมูลจริงเข้าไปเผยแพร่ให้กับชาวบ้าน และรวบรวมปัญหาของชาวบ้านกลับมาให้โครงการเพื่อหาแนวทางการแก้ไขต่อไป มรว.ดิศนัดดา ดิศกุล ได้ฝากคำถามแก่คณะก่อนเดินทางกลับว่า “พวกท่านที่มา ทราบแล้วว่าเรามีปัญหาอย่างไร เรื่องยาเสพติด ขอความคิดเห็นว่าเรา
--	---

	ควรทำอะไรเพิ่ม ช่วยแนะนำทางเราและชาวบ้านด้วย” - พวกเราทำงานด้านการจับกุมเป็นหลัก ยังไม่เคยเห็นโครงการที่ช่วยแก้ปัญหาที่ต้นทางอย่างนี้ - โครงการนี้แสดงให้เห็นว่า ปัญหายาเสพติดไม่ได้แก้ด้วยการบังคับใช้กฎหมายเสมอไป แต่เราต้องไปลงมือแก้ปัญหาร่วมกันกับชาวบ้าน - ได้เห็นถึงความสุขและแรงบันดาลใจที่น่าสิ่งที่ได้เรียนรู้จากโครงการไปเผยแพร่ต่อให้กับพื้นที่ที่เราดูแลอยู่
ภาพ	 คณะฟังบรรยายเกี่ยวกับโครงการร้อยใจรักษ์ ศึกษาดูงานพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่ คณะร่วมถ่ายรูปหมู่ร่วมกับวิทยากร